

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindellicorum, Anno MDCCXIII.

Art. IV. Existit aliqua vera Religio Devinitus revelata, contra Deistas & Philosophastros Naturales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

adhuc finem suum primum, & operari possit: quamdiu autem res operari potest, tamdiu habet jus & existentiam existendi; esse enim est propter operari. Ad 3. iterum N. C. & paritatem; quia nihil est, quod exigat destrui animam separatam à corpore; plura tamen dantur, quæ vitam ejus corporalem destrucere possunt & destrui

exigant, uti morbi, vulnera &c. Deia rectè negaretur etiam A. quia anima, etiam in corpore adhuc existens, est & rectè dicitur immortalis, cum nunquam moriatur ipsa, sed tantum homo, qui est & dici debet mortalis, eò quòd moriatur aliquando per separationem animæ à corpore.

ARTICULUS IV.

Existit aliqua vera Religio Divinitus revelata.

Contra Deistas & Philosophastros Naturales.

SUMMARIUM.

1. Nemo est, qui neget omnino Religionem.	9. Qua nunc supposita notitia de Christo prudenter est innegabilis.
2. Quid sit Religio.	10. Nec Lex & lumen natura satis determinat,
3. Debet revelari homini vel per lumen natura, quod dicitur revelatio Dei necessaria,	11. Nec determinare est penes superiores,
4. Vel per lumen fidei, & revelationem liberam.	12. Nec penes quemlibet hominem, quo modo colendus sit Deus.
5. Status questionis.	13. Non est contra rationem aliqua credere, qua superant rationem naturalem.
6. Admittenda est aliqua Religio liberè revelata.	14. Cur Deus voluerit nos dirigere non per solum rationis, sed etiam per fidei lumen,
7. Quia revelatio Dei necessaria nimis est universalis.	
8. Quia omnes Nationes communiper suasionem judicaverunt semper, se pro-	

fitari Religionem liberè revelatam.

9. Qua nunc supposita notitia de Christo prudenter est innegabilis.

10. Nec Lex & lumen natura satis determinat,

11. Nec determinare est penes superiores,

12. Nec penes quemlibet hominem, quo modo colendus sit Deus.

13. Non est contra rationem aliqua credere, qua superant rationem naturalem.

14. Cur Deus voluerit nos dirigere non per solum rationis, sed etiam per fidei lumen,

Sciendum 1. Supposita existentia ac Providentia, quæ contra Atheos & Epicureos evidenter demonstrantur à Philosophis & Theologis Speculativis,

neminem esse tam bardum & stolidum, ut neget omnem omnino Religionem, etiam Naturalem, seu illum cultum DEI, quem Natura cuilibet suggerit, utpote quæ omnibus sanæ mentis uni-

verſim dicat, Auctorem rerum omnium, totius Univerſi Dominum, Rectorem Mundi ſapientiſſimum, Ens infinitè perfectam, Deum optimum maximum aliquo modo amandum, glorificandum, adorandum, certisque ritibus colendum (ut hoc cultu mediante ſuam, quam naturaliter appetit felicitatem, obtineat homo) adeoque aliquam in Mundo Religionem eſſe neceſſariam. Quippe

2. Sciendum 2. Religionis nomine intelligi certam rationem & modum colendi Deum, vi cuius ipſi placere poſſimus in hac vita, & in altera (ſuppono enim animæ rationalis immortalitatem tanquam evidenter paulò antè demonſtratam ex principijs lumine naturali notis) obtinere felicitatem, ad quam creati ſumus, & cuius obrinendæ ſtimulos ipſa Natura indidit univerſis. Data explicatio eſt explicatio Religionis in abſtracto: nam Religio in concreto eſt congregatio hominum certâ normâ Deum colentium, & vocatur communiter Eccleſia.

3. Sciendum 3. Normam & modum colendi Deum debere proficisci ab ipſo DEO; niſi enim colatur, prout ipſe vult coli, cultus ipſi gratus non eſt. Unde ſuam voluntatem, & ſe colendi modum, homini manifeſter neceſſe eſt, ſive dein id fiat per lumen naturale, homini inditum, ſive per ſpecialem aliquam revelationem, naturali lumini ſuperadditam. Et hinc duplex poteſt diſtingui Religio, *Naturalis* & *Revelata*. Prior, quam voco naturalem, ſolum in genere dicat, DEUM eſſe colendum, & ea faciendâ, quæ dicat Jus Natura-

le, adeoque præter lumen & legem Natura nihil involvit: qui inſtinctus naturalis eſt revelatio quædam divina, per quædam principia univerſalia inſtruens hominem, qualiter ſe erga Deum & proximum gerere debeat. Vocatur hæc revelatio *neceſſaria*, quia Deus non potuit creare hominem ſine ejuſmodi principijs & veritatibus innegabilibus, ipſi impreſſis: cujuſmodi veritates ſunt: *Deus eſt colendus, parentes ſunt honorandi, non faciendus alijs, quod ſibi quis fieri non velit, &c.*

4. Poſterior, ſeu Religio revelata, lumini naturali ſuperaddit lumen fidei, qua creditur DEO loquenti, & ſuam voluntatem diſtinctius revelanti per certa ſigna. Juri verò naturali ſuperaddit Jus Poſitivum, & Legem Divinam, qua homines obligantur ad certas actiones & ritus, quibus honorari vult DEUS. Et hæc revelatio, qua DEUS certos & ſingulares ritus, quibus honorari vult, homini manifeſtat, vocatur *Libera*, quia liberum eſt DEO ex innumeris poſſibilibus ritibus, quibus coli poteſt, hunc vel illum eligere & revelare. Proinde in Religione *Revelata* reperiuntur hæc duo. 1. *Oracula Divina*, ſeu locutio & revelatio divina libera, cui credendum & auſcultandum per *fidem*. 2. *Mandata Divina*, ſeu Lex à DEO ſpecialiter lata, cui obediendum per certas *actiones* honeſtas, & rectas. Per *fidem*, qua creduntur ea, quæ DEUS liberè revelavit, rectè ſentitur de DEO, ejuſque voluntas cognoscitur: per *actiones* honeſtas, quibus obſervantur mandata DEI, ejuſque voluntas impletur, rectè colitur DEUS

per

per ambas denique hominis promovetur felicitas.

5. Sciendum 4. Quæstionem hic esse, an necessarium admittenda sit Religio *Revelata*, an verò sufficiat *Naturalis*, ut olim sensitisse dicuntur Philosophastri quidam, omnem omnino ritum, quem lumen & lex naturalis seu revelatio Dei necessaria suggerit, ad colendum Deum pro sufficienti Religione approbantes, per quam homo ad felicitatem sibi præstitutam pertingere possit. Tales fortassis etiamnum reperitur complures, qui cum Libertinis & memoratis Philosophastri saltim occultè sentiunt, lumine & Lege Naturæ contenti, nec alijs Divinis Oraculis fidem, nec alijs Dei jussis (imò nec istis) obedientiam præstant, nisi foris ad speciem. Contra hos *Deistas* dictos

6. Dico. Admittenda est Religio aliqua liberè revelata à Deo. Hoc est, præter ea, quæ docet & præcipit ipse naturalis instinctus, credenda sunt certa mysteria, & observanda quadam præcepta, specialiter & liberè à DEO revelata.

7. Probatur 1. Lumen Naturæ, seu Revelatio Dei necessaria solummodo docet in genere, quòd Deus sit colendus eo modo, quo vult coli: quis autem sit iste modus determinatus circa materiam, ritus, locum, tempus, aliaque adjuncta, non docet. Atqui hoc non sufficit, sed debet homini constare necessarium de modo determinato, quo Deus vult coli, quoad materiam, ritus, locum, tempus, aliaque adjuncta. Ergo Lumen Naturæ, seu Revelatio necessaria non sufficit, sed præter il-

lam debet dari lumen fidei & Revelatio DEI libera, hoc est, Religio aliqua liberè & specialiter à DEO revelata, quæ hominem doceat illum determinatum modum, quo DEUS vult coli. Majest est clara; si enim Lumen Naturæ nos doceret in particulari, per quas actiones externas & internas, per quos ritus quoad tempus, locum, aliaque adjuncta determinatos coli velit DEUS, nunquam potuisset oriri tanta Religionum varietas, quantam Mundus semper in se discillius aspexit: cum omnes homines in ijs, quæ singulorum mentibus impressit Natura, vel potius Auctor Naturæ, conspirare universali consensu soleant. Nimirum cultus in genere, quo Deum ab homine afficiendum esse lumen Naturæ dicit, & quem Deus exigere potest, est tam varius, & quoad materiam, circa quam versari debeat, ritus, locum, tempus, & alia adjuncta ita differens, & multiplex, ut is omnis ab homine præstari nequeat: item aliqua actiones, licet eas honestissimas esse lumen Naturæ dicit, sunt adeò difficiles, ut homini tam infirmo à Deo severè præcipi nequeant sine nota imprudentia & tyrannidis. Natura igitur lumen non determinat illum modum, quo DEUS in particulari (Nam cultus in genere, seu cultus ut sic, qui non sit circa certam materiam, cum certis ritibus, certo tempore, & loco, non est possibilis à parte rei) ab homine coli velit. Unde pariter evidens sit Min. quòd nimirum debeat necessarium constare homini per revelationem Dei liberam, qualem cultum in particulari, circa quam materiam, quas actiones

exte-

externas & internas, quos ritus, quo tempore, & loco, &c. exercere debeat, ut cultum DEO gratum exhibeat. DEO enim gratus esse non potest cultus, nisi quem ipse voluerit: quem verò velit, homo scire nequit ex solo naturali lumine; ac proinde necesse est, ut DEUS eum liberè revelet. Atque sic necessaria fit Religio aliqua *Revelata*. Et quidem ita revelata, ut de revelatione facta prudenter dubitari nequeat, nisi enim DEUS ijs signis ostenderet, à se hunc vel illum modum, quo coli cupiat, revelatum esse, ut de hac revelatione prudenter nemo possit ambigere, qui ea signa cognovit; obligare non posset homines ad ejusmodi modum recipiendum.

Ex quibus consequens est, hominem obligari 1. Ut DEO, certum se colendi modum revelanti, firmiter credat. 2. Ut DEO certum cultum præscribenti diligenter obediat. Adeoque Religio Revelata ex parte DEI requirit Revelationem & Legem, ut hominibus constet, quid nolle & quid facere oporteat ad DEUM ritè colendum: ex parte hominis verò requirit fidem & obedientiam: illà cognoscit, istà exequitur voluntatem DEI: illà intellectus, istà voluntatis supremum obsequium præstat DEO: utriusque autem potentia tam internum, credendo & amando, quam externum, exterius profiteado fidem & mandata explendo, cultum exhibet.

3. Probat 2. Ex universali omnium hominum persuatione, & communi totius humani generis sensu: qui sensus communis & universalis persuasio, ut

pote à DEO Auctore Naturæ omnibus indita, tam parùm fallere potest, quàm parùm fallunt prima principia; DEUS enim & Natura non possunt universalem immittere errorem; aliàs DEUS mentiri (quod dicere stulta foret blasphemia) & nos nihil habere certi possemus (quod dicere caeca foret demencia) Jam verò quòd sit Universalis omnium, cæteroquin moribus, culturâ, studijs, genio, educatione, loco, tempore &c. plurimum inter se dissidentium hominum, & consequenter à Natura implantata persuasio, existere aliquam in Mundo Religionem à DEO revelatam specialiter & liberè, sic probatur. Totum genus humanum potest redigi ad quatuor classes, scilicet 1. Ethnicorum, seu Gentilium, & Paganorum. 2. Mahumetanorum, seu Turcarum. 3. Judæorum & omnium eorum, qui crediderunt vel adhuc credunt in Christum venturum. 4. Christianorum, seu omnium eorum, qui profitentur Religionem à Christo, quem jam venisse credunt, profectam & doctam. Atqui isti omnes omni tempore & omni loco judicabant, & adhuc judicant, se profiteri Religionem à DEO vel Dijs specialiter revelatam; quippe *Gentiles* existimant, suam Religionem provenire ab Idolis, qua sibi loqui, & certa sacrificia, ritus, & mandata, quibus certum sibi cultum expetebant, præscribere semper experiebantur. *Mahumetani* credunt, suam Religionem proficisci à suo Mahomete, quem habent pro maximo propheta, cui Deus per Archangelum Gabrielem suam vo-

luntatem revelaverit. *Judæi* mordicus tenent, suam Religionem olim Patriarchis à Deo revelatam, & à Moysè Deo dictante tabulis conscriptam & promulgatam esse. *Christiani* denique dicunt, suam Religionem à Christo Deo Homine in Mundum esse invecctam, loquente nobis DEO in Filio. Nec fuit unquam gens tam inhumana, quæ non suos popas, sacrificulos, altaria, templa, & certos DEUM vel DEOS colendi ritus habuisset, rata, ejusmodi cultum, tanquam divinitus sibi revelatum, placere Superis, ac se obligari ad eosdem hac ratione colendos.

Neque hujus argumenti robur enervat, quòd pauci quidam, naturæ, imò carni, nimis immergi Philosophi olim, & nunc in omnem licentiam effusi Libertini, contrarium sentire contentur; alias enim ex communi hominum judicio & universali persuasione neque existentiam Dei contra Atheos, neque immortalitatem animæ hominis contra Epicureos, neque honestatem virtutis v. g. temperantiæ contra helluones evidenter probabis, imò nec albedinem nivis, & existentiam motus contra aliquos ex antiquis Philosophis.

9. Probatur 3. Est prudenter innegabile, quòd Christus sit DEUS: sed Christus revelavit Mundo certa Mysteria, quæ credi, & certam Legem, quæ observari debeat ad se colendum, & hominem salvandum, adeoque liberè & specialiter revelavit Mundo aliquam Religionem: ergo est prudenter innegabile, quòd defacto aliquam Religionem Mundo specialiter

R. P. Pichler Theol. Polemica.

& liberè revelaverit Deus. Ma. probabitur articulo sequente. Min. est certa certitudine & evidentia facti. Utrum autem Religio, divinitus liberè revelata, necessario sit *supernaturalis*, seu ordinari debeat ad hominem perducendum ad felicitatem *supernaturalem*, qualis defacto est Christiana, nihil hic interest decidere. Certè cum status puræ naturæ non fuerit impossibilis, non video, cur in hoc statu non potuisset aut debuisset à DEO revelari hominibus aliqua Religio, quæ duceret eos ad felicitatem naturalem.

Ob. 1. contra 1. probationem. Ipsa Lex Naturæ satis nobis intimat voluntatem DEI, ac determinat modum, quo DEUS velit coli, dum nempe dicat, *honorandos esse parentes & superiores, neminem ledendum, jus suum cuique tribuendum &c.* ergo opus non est speciali & libera revelatione DEI. Et sanè, nisi Lex Naturæ sufficeret ad hominem perducendum ad suam felicitatem, valde esset inutilis & imperfecta. 2. Satis est, si Superiores determinent Jus Naturale, & præscribant certas leges honorandi DEUM: ergo Religio non debet esse revelata à Deo. 3. Quilibet per se ipsum potest sibi determinare modum colendi Deum, & sic sine revelatione DEI libera Deum colere, prout vult DEUS; cum enim DEUS per revelationem necessariam seu Legem Naturæ præcisè præcipiat se coli, non autem præcipiat modum se colendi, censendus est illius determinationem reliquisse in arbitrio hominis.

x. N. Ant. Nam Religio jubet nos

E

Deum

DEUM coleretanquam *supremam Excellentiam* : sed honorare parentes, neminem ledere &c. sunt longè aliæ virtutes, aliãque honestatem spectant : ergo quando Natura dicitur parentes esse honorandos, neminem ledendum &c. non dicitur Deum colendum tanquam *supremam Excellentiam*, ergo non dicitur (quod tamen Religio ex essentia sua debet) nec satis determinat cultum DEO debitum, quem in genere eadem dicitur Natura. Deinde prius constare debet, quomodo colendus sit DEUS, deinde primum, quomodo honorandi parentes &c. ne fortè impij simus in DEUM, dum nimis volumus esse pij erga parentes. Nec propterea Lex Naturalis est inutilis, aut manca dicenda, quòd non omnia doceat distinctè; quia utilis est ad hoc, ut homo se tandiu ad honestatis naturalis leges contineat, quamdiu distinctiorem DEI revelationem & peculiarem modum colendi DEUM non satis compertum habet: & sicut anima non debet dici imperfecta & manca, quòd non sola completè constituat hominem, ita nec Lex Naturæ, quòd non sola completè doceat hominem.

11. Ad 2. quæro, unde nobis constet, quòd penes Superiores sit potestas declarandi nobis & determinandi certum cultum, qui DEO sit gratus, & quòd Superiores nihil imperent voluntati Divina contrarium? Certè non nisi ex Revelatione DEI libera; ex qua constet, utrum & quid DEUS ipse præceperit. Deinde etiam ipsi Superiores tenentur DEO gratum cultum pendere: ergo debent hunc discere ab alijs

Superioribus, & hi iterum ab alijs, donec deveniatur vel ad DEUM ipsis liberè revelantem, vel ad Superiores exleges, qui ad nullum DEI cultum determinatum obligentur.

Ad 3. imprimis eo ipso, quòd Deus per certa signa non revelasset positivè, quo cultu determinato honorari vellet, tacitè quasi & negativè revelasset, se reliquisse homini potestatem determinandi certum cultum; adeoque hoc silentium DEI esset aliqua sufficiens revelatio libera; nam sine ejusmodi saltem tacita DEI concessione non deberet homo propria auctoritate certum cultum determinare. Deinde licet Deus potuisset absolute per hujusmodi silentium tacitum dare licentiam certum cultus divini modum sibi præstituenti: defacto tamen Deum positivè & per certa signa revelasse, quæ de se credi, & ab hominibus fieri ad obtinendam salutem velit, patet ex 2. & 3. probatione nostra. Siquis tamen in particulari invincibiliter fors posset ignorare, Deum positivè nihil revelasse, & sibi determinaret modum colendi Deum. Si verò videns universalem hominum persuasionem, & audiens de signis liberè revelationis Divinae, nec tamen in hanc diligenter inquireret, jam affectate ignorantia, adeoque culpa & poenæ reus efficeretur.

13. Ob. 2. Est contra rationem aliqua credere, quæ superant rationem: sed Religio *revelata supernaturalis* (quam diximus defacto dari in Mundo) proponit aliqua credenda, quæ superant rationem: ergo. R. N. M. *Quamvis*

vis enim ratio naturalis non doceat nos mysteria supernaturalia, docet tamen evidenter, dari ejusmodi mysteria rationis naturalis captum excedentia, eaque à DEO revelari posse, & consequenter supposita revelatione nos obligari ad ea credenda fide firmissima. Quid enim rationi naturali magis obvium est, quam quòd DEUS aliqua sciat, quæ captum naturalis rationis excedant? alioquin enim non foret infinite sapiens: sicut non foret infinite potens, si nihil posset producere, quod vires nostras naturales superet. Et quid rationi naturali adeo evidens, quam quòd firmissima fide credere tenemur omnia, quæ nobis revelaverit Deus? id enim exigit summa ejus in loquendo Veracitas & infinita Auctoritas.

14. *Quæres, cur DEUS de facto voluerit homines ad ultimum suum finem dirigere non solum per lumen rationis, sed potissimum etiam per lumen fidei*

supernaturalis? R. ideo, quia decet, ut creatura rationalis & libera Deo Auctori suo supremum præstet obsequium tam intellectus quam voluntatis: sed supremum obsequium intellectus præstare nequiret, si per solum rationis lumen dirigeretur; quæ enim gloria redanderet in DEUM, si ea tantum de se sentiri exigeret, quæ nobis evidens dicitur ratio, & quæ negare non possumus absolute? Magna tamen in Deum redundat gloria, si ea liberè credamus firmissimè propter auctoritatem DEI loquentis, quæ obscura sunt, & videri nequeunt. Deinde tam sublimes veritates de facto revelate sunt à DEO, ut omnem naturalem intelligendi vim longè superent, uti Deum esse unum & trinum, DEUM assumpsisse naturam humanam &c. Et ad has veritates opus est lumine fidei, quod incipit, ubi lumen naturæ deficit, & certissimè, quamvis obscure, nos docet summa mysteria.

ARTICULUS V.

Existit unica tantum vera Religio Divinitus revelata.

Contra Libertinos & Indifferentistas laxiores.

SUMMARIUM.

1. Quid intelligatur per Indifferentismum.
2. Potest considerari duplex, Universalis & Particularis.
3. Indifferentismus Universalis sustineri non potest: quia alias Deus approbare Religiones contradictorie sibi oppositas.
4. Et quia est contra universalem hominum persuasionem, quemvis in sua Religione salvari posse.
5. Deinde quia omnis Religio Pagana habet aliquas saltem falsitates aperte & Leges contra rationem adversantes.
6. 7. 8. 9. Solvuntur objectiones.

R. P. Fichler Theol. Polemica.

E 1

Sci-